

برنامه ریزی برای عادی شدن وضعیت در نوروز ۱۴۰۰ و عادی انگاری آن از سوی رئیس جمهور

رئیس جمهور در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا به تاریخ ۲۵ / ۱۱ / ۹۹ (حدود یک ماه قبل از پایان سال) ضمن تاکید بر مراقبت نسبت به ورودی ها از خارج به داخل مخصوصا کشورهای که به ویروس های جدید آلوده هستند، خاطر نشان کرد؛ باز هم باید با دقت و تلاش بیشتر پیگیری شود. مقرارت باید به صورت کامل از سوی صدا و سیما، روزنامه ها، هواپیمایی ها اعلام و تکرار شود و به طور کامل باید آن را مراعات کنند. هرکس وارد کشور می شود باید قوانین مربوط به تست و قرنطینه را کامل مراعات کند و این موردی نیست که قابل گذشت باشد زیرا مسأله جان میلیون ها انسان در میان است.

رئیس جمهور اضافه کرد: همه باید مراقبت کنیم وارد خیز چهارم نشویم و شرایط را مهار کنیم. باید بدانیم حتی اگر واکسیناسیون به صورت فراوان هم انجام شود و همه تجهیزات هم آماده باشد تا یکسال دیگر باید حواسمان جمع باشد و مراقبت کنیم. اصل این است که سبک زندگی را به گذشته برنگردانیم و حداقل تا یکسال دیگر ادامه دهیم.

اما در عمل رئیس جمهور در راس ستاد ملی کرونا تصمیمات متناقضی را اتخاذ نمودند. آنچه که ما در نوروز ۱۴۰۰ منتظر آن بودیم، این بود که با توجه به اینکه آیین نوروز را می شناسیم و می توانیم رفتارهای مردم را در این بازه پیش بینی کنیم و دولت برنامه و سیاست مدونی برای کنترل رفتارهای مردم داشته باشد و به توصیه اکتفا نکند؛ اما متأسفانه اینطور نبود و نه تنها به توصیه هایی اکتفا شد که هیچ الزام آوری نداشتند و در واقع هیچ قاطعیتی در رویکرد برنامه ریزان وجود نداشت بلکه بر اساس صحبت ریاست جمهور بر خلاف اظهارات قبلی و کاملاً به صورت غیر کارشناسی در تاریخ ۰۷ / ۰۱ / ۱۴۰۰ اینگونه اعلام نمود: «پیک این بیماری تمام شده است».

از سوی دیگر مردم هم به مسؤولیت فردی شان در قبال یک همه گیری عمل نکرده اند و این خودش دلایلی دارد. مانند اینکه محدودیت های کرونا مدت زمان زیادی طول کشیده و مردم را افسرده و خسته کرده است. از طرفی وقتی مردم دیدند که برنامه ریزان هم نسبت به برنامه های نوروز منع جدی ندارند، خودشان را آزاد دیدند که نوروز را مانند سال های قبل برگزار کنند و دید و بازدید و سفر بروند و یا خریدهای عیدشان را انجام بدهند که نتیجه آن را مشاهده نمودیم. سپس بعد از پایان سفرها و دید و بازدیدهای نوروزی، رئیس جمهور مجبور شد تعطیلی ها را از سر بگیرد که این امر باعث شد مشاغل بسیاری آسیب ببینند به بخش خصوصی فشاری مضاعف تحمیل شود. تعطیلات این چینی را برای کنترل بیماری به راحتی می توانستند در ایام عید در مورد گروه های شغلی مختلف اعمال کنند و بدین ترتیب کمترین زیان اقتصادی متوجه مشاغل و جامعه می شد که متأسفانه قدر این فرصت را هرگز ندانستند.

از طرف دیگر معضلاتی مثل عدم کنترل و تنظیم مناسب بازار کالاهای معیشتی مثل مرغ و روغن که نتیجه آن تشکیل صف‌های طویل برای تامین این اقلام از سوی مردم است، سرعت شیوع بیماری را صدچندان می‌کند.

قسمتی از این بی‌اعتنایی مردم به علت بی‌اعتمادی است چون دولت و در رأس آن رئیس‌جمهور برنامه مدونی در قبال همه‌گیری کرونا نداشته است. به هر حال نمی‌توان تمام بار این بیماری را بر دوش مردم گذاشت که به پروتکل‌ها پایبند نبوده‌اند، باید در نظر داشته باشیم که دولت به وظایفش عمل نکرده و مدیریت‌اش در کنترل اپیدمی بسیار ضعیف بوده است. در اینجا این سوال به اذهان عمومی خطور می‌کند که آیا با گذشت بیش از یک سال از این همه‌گیری، ما نمی‌دانستیم که چه اقداماتی برای نوروژ سال ۱۴۰۰ موثر و پیشگیرانه و چه اقداماتی خطرناک بوده است؟

عدم توجه رئیس‌جمهور به تذکرات و سخنان وزیر بهداشت

وزیر بهداشت در انتهای سال ۱۳۹۹ درباره ممنوعیت سفرهای نوروژی گفت: تقاضا می‌کنم که حتی اگر همه دروازه‌ها باز شد، حضرت عباسی سفر نروید. رفتن همانا و گرفتار شدن در این دام هم همان. نگذاریم خوزستان‌های دیگری ایجاد شود، خطرناک‌ترین عامل در چرخش ویروس جهش یافته سفر است، حتی اگر بلیت و هتل مجانی هم برایتان فرستادند، این را بدانید که دارند برایتان ویزای بیماری و مرگ می‌فرستند.

چند روز بعد از این سخن، مصوبه ستاد ملی کرونا درباره سفرهای نوروژی اعلام شد سفر به همه شهرها به جزء شهرهای با رنگ نارنجی و قرمز کرونایی آزاد است و این یعنی عملاً سفر به بیشتر نقاط کشور مجاز اعلام شده بود. با این وجود با توجه به اینکه سیگنال مثبت سفرهای نوروژی توسط مسوولان صادر شد بیشتر مردم بدون جریمه سفر کردند و برخی جریمه را به جان خریدند و قرنطینه یک ساله را شکسته و راهی سفر شدند و در ایام نوروژ شاهد رونق گرفتن سفرهای نوروژی و شدت گسترش بیماری بودیم به طوری که رنگ بندی شهرها به صورت روزانه تغییر می‌کرد. جالب آن بود از مسافران پس از بحرانی کردن وضعیت شهرها و تغییر رنگ‌ها خواسته می‌شد شهر را ترک کنند. در آستانه عید مسوولان گردشگری مردم را به سفر کردن تشویق می‌کردند؛ در حالی که یکی از مهمترین علل شیوع بیماری سفر کردن است؛ اظهارات ضد و نقیض رئیس‌جمهور کاملاً مردم را سردرگم کرده بود لذا اظهارات ایشان موجب دادن اطمینان خاطر غلط برای انفجار سفرها و بیش از دو برابر شدن ابتلا و مرگ و میرهای کرونایی شد.

برخورد غیر مسوولانه و متناقض با موضوع سفرهای برون مرزی در اوج پیک چهارم

روز شنبه ۱۱ فروردین، وزیر بهداشت، در نامه‌ای به وزیر کشور و فرمانده قرارگاه عملیاتی ستاد مبارزه با بیماری کرونا، بر ضرورت توقف یک هفته‌ای ایاب و ذهاب از طریق مرزهای هوایی و زمینی با ترکیه به دلیل شیوع شدید بیماری کرونا در این کشور تأکید کرد.^[۳]

پس از طرح این موضوع از سوی وزیر بهداشت، وزیر کشور، روز ۱۴ فروردین در نامه‌ای به رئیس‌جمهور با اشاره به برگزاری جلسه فوق‌العاده کمیته امنیتی، اجتماعی و انتظامی ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا با حضور نمایندگان وزارت بهداشت، وزارت راه، وزارت امور خارجه و پلیس گذرنامه نیروی انتظامی، عنوان کرد که بسته شدن مرز هوایی ایران با ترکیه و باز بودن همزمان مرز هوایی سایر کشورها نظیر امارات از منظر سیاسی و اجتماعی در مناسبات دو کشور تبعات منفی در پی خواهد داشت. در بخش دیگری از این نامه خطاب به رئیس‌جمهور پیشنهادهایی برخلاف نظر وزیر بهداشت مانند منتفی شدن توقف تردد مرزهای هوایی و زمینی با کشور ترکیه مطرح گردید^[۴] اما دکتر روحانی پس از دریافت نامه اخیر الذکر، (نامه وزیر کشور) پی نوشت نمودند: «با پیشنهاد موافقم».^[۵]

در واقع رئیس‌جمهور در اوج بیماری کرونا و مشکلات عدیده درمانی در اقدامی عجیب با رد درخواست وزیر بهداشت بابت بسته شدن مرزهای هوایی ترکیه، با پیشنهاد وزیر کشور مبنی بر باز ماندن مرزهای هوایی و زمینی با ترکیه و متوقف نشدن پروازهای ترکیه موافقت کرده است. نکته قابل توجه اینکه شیوع ویروس کرونا آن روزها در ترکیه به شدت در حال افزایش بوده و اغلب استان‌های این کشور به رنگ قرمز درآمدی بود.

این در حالی است که پاییز سال گذشته رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار حضوری رئیس‌جمهور و اعضای ستاد ملی مقابله با کرونا با ایشان همچنین در افتتاحیه مسابقات قرآنی فرمودند: هنگامی که وزارت بهداشت، مصادیق محدودیت را تعیین کرد، بقیه دستگاه‌ها باید بدون در نظر گرفتن ملاحظات دیگر، آنها را رعایت و اجرا کنند.^[۶]

در راستای تأیید این موضوع ایرج حریرچی معاون کل وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در یک برنامه تلویزیونی مورخ ۱۸ فروردین ۱۴۰۰ گفت: «برخی در ستاد ملی کرونا مانع شدند تا از فرصت طلایی عید برای خاموش کردن شعله‌های کرونا استفاده کنیم که نمی‌توانم اسامی این افراد را بگویم».^[۷]

تغییر موضع رئیس‌جمهور پس از قرمز شدن اکثر استان‌ها

دو هفته پس از اظهار نظر غیر کارشناسانه ریاست‌جمهور مبنی بر تمام شدن پیک این بیماری، با مشخص شدن اشتباه در برداشت و رفتار قبلی، ایشان در تاریخ ۲۱ / ۰۱ / ۱۴۰۰ در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا اظهار داشت: «متأسفانه سه خیز و موج را پشت سر گذاشتیم و همه تلاش ما از اسفندماه این بود که وارد موج چهارم نشویم و باید خدمت مردم بگوئیم متأسفانه امروز وارد موج

چهارم شدیم. وی با بیان اینکه دلایل دیگر این موج، سفرها، خریدهای نوروزی و دید و بازدید بوده است، تصریح کرد: ما از قبل عنوان کردیم که سفر به شهرهای قرمز و نارنجی ممنوع است اما برخی رعایت نکردند. [۸] این اظهارات آقای دکتر روحانی دقیقاً برعکس اظهارات ایشان در یک ماه قبل بود.

برخورد ریسی جمهور در مقابل هشدارهای نظارتی

از زمان شیوع کرونا تا کنون رشد قابل توجهی در موارد ابتلا و مرگ و میر در کشور اتفاق افتاده، به طوری که میلیون‌ها تن مبتلا و مرگ و میرهای اثبات شده ناشی از کرونا حدود ۹۰ هزار نفر و بر اساس مطالعات کارشناسی بیش از ۲۰۰ هزار نفر برآورد شده‌اند؛ ده‌ها بار با مصاحبه، نوشتن مقاله، سخنرانی و ارسال نامه اولویت‌ها و راهکارها به ریسی جمهور به شرح زیر هشدار داده شده است:

- حفظ جان و سلامت انسان‌ها به عنوان اولین اولویت کشور؛
 - سیاستگذاری و تدوین سند راهبردی تقسیم کار ملی مدیریت بحران و هماهنگی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها؛
 - سرعت عمل، شفافیت و صداقت با جامعه بدون شعار و وعده‌های غیرعلمی؛
 - تأمین و توزیع فوری واکسن به ترتیب اولویت در کشور؛
 - برخورد قاطع با متخلفان از پروتکل‌های بهداشتی و ترویج کنندگان خرافه و شبه علم؛
- به طور نمونه برای اعلام هشدار نسبت به تبعات تصمیمات ریاست جمهور و اخذ توضیحات بابت اقدامات فاقد توجیه نامه ی شماره ی ۲۶۴۳۴- ۰۲ / ۰۲ / ۱۴۰۰ توسط سازمان بازرسی کل کشور با متن ذیل ارسال شد:

همان طوری که قبلاً پیش بینی می شد به رغم آن که در هشتمین جلسه قرارگاه عملیاتی ستاد ملی مقابله با کرونا به تاریخ نهم بهمن ماه ۹۹ تبعات طرح مدیریت سفر ایمن در تعطیلات نوروز و سفرهای مستقل کنترل شده، ارایه شده توسط وزیر میراث فرهنگی و گردشگری و نیز عدم رعایت محدودیت های سفر در ایام عید نوروز ۱۴۰۰ مشابه سال ۱۳۹۹ از سوی نماینده این سازمان تذکر داده شد و مسؤولین وزارت بهداشت در اسفندماه سال ۱۳۹۹ نسبت به عواقب سهل انگاری در عدم رعایت محدودیت‌های کرونایی هشدار داده بودند؛ بیماری کووید ۱۹ و به ویژه انواع جهش یافته و سریع‌الانتشار آن، به علت کاهش محدودیت‌های اجتماعی و عدم رعایت شیوه نامه های بهداشتی در اسفند ۹۹ و سفرها و دید و بازدیدهای فروردین ۱۴۰۰ رشد زیادی داشته و آمار بیماران بستری، بیماران بدحال و نیازمند به بخش های مراقبت ویژه به شدت در حال افزایش است به طوری که در برخی بیمارستان ها با کاهش تخت های بستری عادی و ویژه مواجه بوده که این موضوع با لحاظ خستگی و فرسودگی کادر درمانی و ابتلای بخش قابل ملاحظه‌ای از آنان، ظرفیت بالقوه حوزه درمانی را محدود کرده و از طرفی ارائه خدمات درمانی به سایر بیماران مزمن (مانند بیماران دیالیزی و دیابتی و...) نیز با مشکل جدی مواجه شده است.

اما جنابعالی با بی توجهی به هشدارهای کارشناسان ذیربط، در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا به تاریخ شنبه ۰۷ / ۰۱ / ۱۴۰۰ اعلام داشتید که «پیک این بیماری تمام شده است» که این گونه تصمیم گیری و اظهار نظر در سطح کلان بر خلاف پیش‌بینی متخصصان و واقعیت موجود، تبعات امنیتی، اجتماعی و اقتصادی غیر قابل جبران داشت.

اقدامات نسنجیده و اظهارنظرهای غیر دقیق، در این برهه حساس که کشور به رغم تلاش های صورت گرفته از سوی حاکمیت نتوانسته برنامه واکسیناسیون کرونا را بر اساس وعده‌های قبلی تکمیل کند و درصد کمی از جمعیت کشور واکسینه شده و از نظر افکار عمومی نسبت به برخی کشورها و حتی بعضی از کشورهای همسایه، از نظر پوشش واکسیناسیون عقب تر هستیم، منجر به اوج گیری موارد ابتلا و مرگ و میرکرونی و تلخی کام مردم و زحمت مضاعف کارکنان نظام سلامت در شروع سال جدید گردید که با توجه به قرمز شدن قریب به اتفاق استان های کشور، دولت مجبور به اعمال محدودیت‌هایی شد که عواقب اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی آن بیش از محدودیت‌هایی است که در ایام تعطیلات نوروز ۱۴۰۰ می توانست اعمال شود.

گرچه قبلاً نیز مکاتباتی با جنابعالی، وزرا و استانداران در خصوص اوج گیری بیماری کرونا صورت گرفته، لیکن بی توجهی به این هشدارها و اظهار نظرهای غیر کارشناسی و متناقض از سوی اعضای ستادملی مقابله با کرونا و قرارگاه عملیاتی آن ستاد، ناهماهنگی‌های موجود بین دستگاه‌های اجرایی و تدبیر نکردن به موقع براساس نظریات کارشناسان موجب حوادث ناگوار فعلی، شیوع بیشتر بیماری، ابتلا و مرگ و میر شده است.

لذا شایسته است مقرر فرمایید توضیح مناسب به این مرجع اعلام گردد.

در واکنش به این مکاتبه ی ریاست سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دفتر و سرپرست نهاد ریاست جمهوری طی مکاتبه ی شماره ی ۳۹۵۳-۳۰۰-۱۱ / ۰۲ / ۱۴۰۰ خطاب به رییس حوزه ریاست قوه قضاییه عنوان کرده؛ رئیس جمهور نامه با موضوع « درخواست ارایه توضیح درباره تدبیر نکردن به موقع با توجه به شیوع بیماری کرونا» پی نوشت فرمودند: «حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای رییسی، رییس محترم قوه قضاییه، مطالب این گزارش نادرست است . اگر سایر گزارش های این سازمان این چنین باشد، باید بر این سازمان تأسّف خورد. دستورفرمایید دقت لازم در گزارش ها انجام شود. در جلسات ستاد ملی، دادستان کل حضور دارند و از روند اقدامات مطلع هستند. کلیه تصمیمات ستاد ملی با اکثریت قاطع آرائ و معمولاً به اتفاق آراء اتخاذ می شود.»

با توجه به پاسخ ارائه شده پر واضح است اینگونه ادبیات و توضیحات غیر مسئولانه نشانگر بی تدبیری ، خودسری ، بی اعتنایی به هشدارهای دستگاه های نظارتی و عدم پاسخگویی آقای دکتر روحانی نسبت به مشکلات عدیده پیش آمده و مرگ و میر مردم عزیز ایران دارد .

تصمیمات و اقدامات نادرست آقای دکتر روحانی به عنوان رئیس ستاد ملی مقابله با کرونا

با وجود خیزهای مکرر اپیدمی کرونا طی یک سال و نیم اخیر و هشدارهای متعدد توسط متخصصین داخلی و خارجی، وزیر بهداشت و معاونین ایشان، دستگاههای نظارتی و ...، باز هم تصمیمات ایشان در برخی موضوعات مهم و حیاتی در ستاد ملی مقابله با کرونا بر خلاف نظرات کارشناسی به شرح زیر بوده است:

- ناهماهنگی و تداخل بین وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف ذیربط و فقدان هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف به منظور اجرای صحیح و یکسان دستورالعمل‌های ابلاغی؛
- عدم جلوگیری از برخی فعالیت‌های غیرضروری نظیر بازگشائی مدارس در مهرماه ۱۳۹۹، برگزاری کنکورهای سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، آزمون‌های حضوری دانشگاه‌ها، تجمعات و برنامه‌های مذهبی و ...؛

- سیاست‌های بی ثبات و کم اثر در اعمال قرنطینه و تأخیر زیاد در تصمیم‌گیری‌ها و عدم قاطعیت در اجرا از خیز دوم به بعد؛

- عدم ارتباط کافی و گفتگوی صادقانه با مردم در جلب اعتماد و مشارکت عمومی و حتی ادامه دادن به شعارها و وعده‌هایی که اکثریت آن‌ها محقق نشد؛

- از دست دادن فرصت‌های طلایی برای اعلام ممنوعیت سفرهای نوروزی، تعطیلی مشاغل و بویژه خریداری فوری واکسن‌های استاندارد خارجی در سطح گسترده قبل از شروع موج مرگبار چهارم کرونا؛

- عدم اقدام موثر برای افزایش ظرفیت حمل و نقل عمومی به منظور کاهش زنجیره انتقال بیماری با وجود هشدارهای مکرر کارشناسان از جمله فرمانده ستاد مقابله با کرونا، تهران؛

- نبود استراتژی واحد و مبتنی بر شواهد علمی و اجرای منظم برنامه‌های مؤثر به منظور کنترل و مهار کرونا علیرغم آمار بالای مرگ و میر نسبت به جمعیت کشور و شاخص‌های جهانی؛

- توزیع نامناسب و تجمع برخی از مردم در زمان توزیع کالاهای اساسی از جمله مرغ و تخم مرغ و بدنبال آن گسترش خیز کرونا؛

- عدم توجه به هشدارهای دستگاه‌های نظارتی در بستن به موقع تردهای مسافرتی از مرزهای شرقی در زمان خیز اپیدمی سویه دلتای در ابتدای سال ۱۴۰۰ و در نتیجه گسترش سویه فوق در کشور؛

- اصرار غیر علمی در برخی از دوران‌های خیز اپیدمی کرونا مبنی بر روند رو به کاهش و عادی‌انگاری وضع موجود مثلاً در مصاحبه ۶ اسفند ۱۳۹۹ و پذیرش اشتباه خود پس از مصاحبه چند روز بعد؛

اظهارات غیر کارشناسی و متناقض رئیس جمهور در ستاد ملی مقابله با کرونا

با وجود تصمیمات غیر کارشناسی و غیر اصولی، هر بار رئیس جمهور وعده کرد «همه چیز به روال عادی» باز خواهد گشت، اما چند روز پس از اظهارات ایشان آمار مبتلایان و قربانیان بیماری کرونا در وضعیت بحرانی قرار گرفت. رئیس جمهور به عنوان رئیس ستاد مقابله با کرونا، زیر بار قرنطینه فراگیر نرفت و توصیه چهره‌ها و مجامع علمی و پزشکی برای تغییر در «سیاستگذاری‌های مقابله با ویروس کرونا» را نادیده گرفت. با وجود این توضیحات، موضع‌گیری‌ها و گزارش‌های او در ستاد مقابله با کرونا، نشان می‌دهد که رئیس جمهور تصمیمات متناقض و دوگانه متعددی داشته است. در ادامه برخی سخنرانی‌ها، مصاحبه‌های رئیس جمهور و اظهارات جالب و ضد و نقیض ایشان به عنوان رئیس ستاد مقابله با کرونا از اسفند ۱۳۹۸ به شرح زیر بوده است:

۶ اسفند ۱۳۹۸: «شنبه‌ای که نرسید» همان‌گونه که از بیماری دشوار آنفلوآنزای H1N1 عبور کردیم از کرونا نیز عبور خواهیم کرد و از شنبه همه چیز به روال عادی برمی‌گردد...

۱۳ اسفند ۱۳۹۸: «همه استان‌ها درگیر شدند» بیماری کرونا تقریباً دامنه همه استان‌های ما را فرا گرفته است. آنهایی که حتی دارو و مواد غذایی را به روی مردم بستند و تحریم کردند، خبیثانه‌ترین اقدام را علیه ملت ایران در این دو سال انجام دادند؛

۲۵ اسفند ۱۳۹۸: «قرنطینه نداریم» چیزی به نام قرنطینه نداریم، اینکه شایع شده در تهران یا بعضی شهرها برخی فروشگاه‌ها و برخی مشاغل قرنطینه هستند، اصلاً چنین چیزی وجود ندارد. نه امروز قرنطینه است، نه ایام نوروز، نه بعد و قبلش و همه در کسب‌وکار و فعالیت خود آزادند.

۱۰ فروردین ۱۳۹۹: «همه چیز قابل قبول است» از همه عزیزان پرسیدیم که ما در ایران در ماجرای کرونا در کجای داستان هستیم؟ آیا ما از نقطه پیک و اوج عبور کردیم و در نقطه‌ای هستیم که به سمت شرایط بهتر حرکت می‌کنیم؟ پاسخ این بود که بله... ایران را با کشورهای دیگری که امروز گرفتار این بیماری هستند مقایسه کردند و رتبه ایران، رتبه قابل قبولی بود؛

۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۹: «رهبران دنیا راهکار خواستند» نمی‌خواهم اسم ببرم. بعضی رهبران کشورها بودند که از من سوال می‌کردند، شما چگونه از فاصله اجتماعی به فاصله هوشمند آمدید و سه منطقه سفید، زرد و قرمز را اعلام کردید و مبانی‌تان چیست و می‌خواهید چه کار کنید. معلوم است این کشور مورد توجه جهان است و همه به این کشور نگاه می‌کنند. پیروزی ما در این مقطع، پیروزی یک ملت است.

۲۱ خرداد ۱۳۹۹: «مردم نگران نباشند» بخشی از افزایش [تعداد مبتلایان به کرونا] مربوط به اضافه کردن تست‌های آزمایشگاهی است یعنی امروز تست زیادی انجام می‌گیرد که به طور طبیعی شناسایی بیمار هم بیشتر می‌شود که این جنبه منفی ندارد و مردم نگران نباشند چرا که وقتی زودتر تشخیص می‌دهیم به مرحله بستری نمی‌رسد.

عدم برنامه ریزی موثر و منسجم برای تولید و واردات واکسن کرونا

کاری که دولت می‌توانست برای کنترل همه‌گیری انجام بدهد این بود که واکسیناسیون عمومی را پیش‌برد در حالیکه تا پایان سال ۱۳۹۹ نه تنها واکسیناسیون عمومی شروع نشده که حتی واکسیناسیون کادر درمان هم به اتمام نرسیده بود. متأسفانه دولت در زمینه واکسیناسیون نمره قابل قبولی را کسب ننمود. مهم‌ترین نکته منفی در این موضوع، عدم برنامه ریزی موثر و منسجم برای تولید و واردات واکسن کرونا بود. کما اینکه هنوز هم پس از گذشت ۱ سال و نیم از شروع کرونا در ایران ۱۴ شرکت در حال تلاش برای ساخت واکسن هستند و از ۶ واکسن که وارد فاز بالینی شده رونمایی شده است و به دو واکسن نیز مجوز مصرف اضطراری داوطلبانه با پذیرش مسئولیت عواقب توسط افراد دریافت کننده داده شده است ولی همچنان مردم برای تزریق واکسن عازم ارمنستان و کشورهای مجاور می‌شوند و نارضایتی بسیار زیادی به خاطر تاخیر در واکسیناسیون ایجاد شده است.

تنها قسمتی که وزارت بهداشت برای تهیه واکسن به آن ورود جدی داشت موضوع خرید از چین و سبد کوواکس و هند بود. ایران می‌توانست به عنوان کارآزمایی بالینی در مطالعات واکسن‌های خارجی وارد شود و واکسیناسیون را در کشور سرعت بخشد اما متأسفانه با مطرح شدن "موش آزمایشگاهی نبودن ایرانیان" این موضوع از دستور کار خارج شد. ایران می‌توانست با شرکت در این مطالعه به واکسیناسیون خود سرعت بخشد و بیشترین میزان واردات واکسن را از این کشورها نصیب خود کند. کما اینکه کشور امارات متحده عربی نیز با شرکت در مطالعه جهانی واکسن سینوفارم توانست به خوبی درصد زیادی از جمعیت خود را واکسینه کند.

نگاه خوشبینانه به خارج از کشور و عدم سرمایه‌گذاری اساسی بر روی تولید داخلی

آن چیزی که بارها مسئولین وزارت بهداشت از آن سخن گفتند و به آن امید داشتند ورود واکسن از سازوکار کوواکس بود که قرار بود ۸/۱۶ میلیون دوز واکسن وارد ایران شود که تا کنون تنها ۴ میلیون دوز از این سازوکار وارد کشور شده است. ورود واکسن‌های اسپوتنیک روسیه نیز در دستور کار دولت قرار داشت و به قرارداد ۶۲ میلیون دوز واکسن منتهی شد که با ورود شرکت اکتور و دریافت نمایندگی رسمی برای تولید تحت لیسانس این واکسن در داخل کشور عملاً تحقق ۶۰ میلیون دوز به راه اندازی و تجهیز کارخانه و راه اندازی خط تولید شرکت اکتور وابسته شد که آن هم تاکنون عملیاتی نشده است. اولین فراخوان سازمان غذا و دارو در مردادماه ۱۳۹۹ و پس از گذشت ۶ ماه از شروع بحران کرونا انجام شده است که قابل پذیرش نمی‌باشد. این در حالیست که واکسن‌های آسترازنکا و فایزر از اواخر سال ۹۸ و با شروع پاندمی، مراحل تحقیق و توسعه واکسن خود را آغاز کرده بودند. عدم پیش‌خرید واکسن از شرکت‌های تولید کننده سبب شد تا بسیاری از تولیدکنندگان واکسن با مشکل نقدینگی مواجه باشند و نتوانند اقدامات لازم را انجام دهند.

عدم برنامه ریزی دقیق و ظرفیت بسیار پایین شبکه های بهداشت برای تزریق واکسن

در حالی که دولت و مخصوصاً شخص رئیس جمهور بارها وعده واردات واکسن و تولید چند ده ملیونی واکسن توسط شرکت های تولیدکننده داخلی را داده است، ظرفیت روزانه شبکه بهداشت در حال حاضر در بهترین حالت به ظرفیت ۵۰۰ هزار دوز تزریق روزانه رسیده. صف های طولانی و سردرگمی بسیاری از مراجعین در روزهای اخیر نشان می دهد که تمهیدات مناسبی جهت تزریق واکسن به افراد اندیشیده نشده است. مشکلاتی مانند نبود نیروی انسانی کافی و کم بودن تعداد مراکز تزریق از جمله مواردی است که معاونت بهداشتی پس از گذشت ۵ ماه از آغاز واکسیناسیون در کشور هنوز برای آن چاره اندیشی نکرده است. تمرکز تزریق واکسن در مراکز تجاری مانند ایران مال و عدم به کارگیری مراکز محیطی مانند مساجد و نیروهای بسیج و سپاه سبب تجمع بیش از حد و به خطر افتادن سلامت افراد حاضر در این مراکز می باشد.

فهرست مکاتبات، تذکرات و هشدارهای کمیسیون بهداشت و درمان به رئیس دولت دوازدهم و

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص موضوع کرونا:

ردیف	شماره نامه	تاریخ	عنوان نامه	موضوع
۱	۸۲۵۵	۱۴۰۰ / ۲ / ۶	رئیس جمهور	هشدار نسبت به ورود سویه جهش یافته هندی به کشور و پیشنهاد انسداد مرزها
۲	۶۰۳۳۲	۱۳۹۹ / ۸ / ۲۰	رئیس جمهور	لزوم تعطیلی و قرنطینه کامل شهرها و نیز اتخاذ خط مشی های بازدارنده شدید برای کاهش و کنترل بیماری و بار مراجعات به بیمارستان ها همراه با تامین معیشت گروه های آسیب پذیر
۳	۹۰۱۱۸	۱۳۹۹ / ۶ / ۵	رئیس جمهور	لزوم تخصیص ارز برای خرید و یا واردات دارو و تجهیزات پزشکی به ویژه در راستای مقابله با کرونا
۴	۲۷۴۵۱	۱۳۹۹ / ۵ / ۶	رئیس جمهور	ضرورت تهیه و توزیع بسته های تشویقی و نیز صدور مجوز های استخدامی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تفویض اختیارات کافی از سوی ستاد ملی مقابله با کرونا به دانشگاه های علوم

پزشکی و نیز تامین و جبران کسری درآمد آنها به سبب شیوع این بیماری و همچنین منظور نمودن ظوابط ایمنی و پروتکل ها در برگزاری آزمون ها و کنکور سراسری				
گوشزد نمودن خطر شیوع بسیار گسترده کرونا در جریان آزاد گذاردن سفرهای شهری و بین استانی در تعطیلات نیمه خرداد ۱۴۰۰	رئیس جمهور	۱۴۰۰ / ۳ / ۲	۱۶۵۷۱	۵
هشدار نسبت به حذف ارز دارو و کالا های اساسی برخلاف قانون و نیز لزوم استمرار تخصیص ارز ترجیحی بر اساس تبصره ۱ قانون بودجه ۱۴۰۰	رئیس جمهور	۱۴۰۰ / ۳ / ۹	۱۹۱۳۶	۶
تذکر به وزیر بهداشت در خصوص لزوم بررسی نقاط ضعف و آسیب در روند توزیع و تلقیح واکسن و رصد تخلفاتی از قبیل تزریق پلاسیبو و فروش واکسن در بازار سیاه	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۲ / ۲۱	۹۰۵۳۴۴	۷
مفقود شدن تعداد متنابهی از واکسن های کرونا بر اساس گزارشات موثق واصله به کمیسیون	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۲ / ۲۹	۱۵۴۴۵	۸
درخواست اطلاعات جامع در مورد روند رسیدگی به امور مرتبط با کرونا در ستاد ملی مقابله با کرونا با مسئولیت رئیس جمهور و به منظور آگاهی و نظارت بر چگونگی تصمیم گیری و تصمیم سازی ها ذدر ستاد مذکور	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۲ / ۱۸	۱۰۹۹۷	۹
موج جدید کرونا در استانهای جنوبی و شرقی کشور و لزوم توجیح استانداران و	وزیر بهداشت،	۱۴۰۰ / ۴ / ۱	۲۵۹۴۸	۱۰

تجهیز استانها به وسائل و امکانات لازم برای کاهش شمار مبتلایان و فوتی ها	درمان آموزش پزشکی			
تذکر نسبت به تامین دوز دوم واکسن برای سالمندان در حداقل زمان و رفع مشکلات موضوع به همراه تعیین فرجه یک هفته ای در این خصوص	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۴ / ۱۲	۲۹۶۲۰	۱۱
تعیین کمیته ای مرکب از نمایندگان مطلع و تام الاختیار از وزارت خانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی، جمعیت هلال احمر، سازمان بهزیستی و ... به منظور نظارت و پایش میزان و چگونگی تحقق احکام و اهداف برنامه ششم توسعه	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۴ / ۱۹	۳۱۹۸۹	۱۲
ارسال جمع بندی جلسه مورخ ۱۴۰۰ / ۵ / ۴ منعقد گردیده در محل کمیسیون تلفیق به وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت اطلاع ایشان و دستور پیگیری و ارجاع مصوبات شامل رفع معضل نقیدینگی به عنوان اصلی ترین دلیل کندی تولید واکسن داخلی و لزوم تشریک مساعی تولیدگران واکسن داخلی و وحدت مدیریت در این زمینه و در چارچوب تشکیل قرارگاه عملیاتی مشترک و نیز تعامل هرچه بیشتر با سازمان برنامه و بوجه و کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی	وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۴۰۰ / ۵ / ۶	۳۷۷۰۳	۱۳

نتیجه گیری:

نتیجه سیاستها و برنامه های اجرا شده دولت و شخص رییس جمهور به عنوان رییس ستاد ملی
مقابله با کرونا برای کنترل این بیماری تا کنون به گونه ای بوده که ۵ خیز اپیدمی به وقوع پیوسته

و حتی خیز ۴ و ۵ بهم پیوسته بودند و باعث مرگ و میر شدید در هموطنان شد و در بسیاری از مناطق با وجود بیماران نیازمند به بستری بیش از ظرفیت تخت‌های بستری مواجه شدیم و همچنان جزء کشورهای بالای مرگ و میر نسبت به جمعیت کشور هستیم؛ به طوری که در مجموع از زمان شیوع آن به عنوان مهمترین عامل مرگ در کشور و یکی از عوامل موثر در کاهش رشد جمعیت نیز مطرح می باشد و در مجموع جزء کشورهای ناموفق در کاهش موارد ابتلا و موارد مرگ نسبت به سرانه جمعیت بوده ایم. اظهار نظر دوگانه حکایت از سوءتدبیر در ستاد کرونا و بی توجهی به نظرات علمی کارشناسان دارد؛ تناقضاتی که حالا جان مردم را با مخاطرات جدی مواجه کرده است. عدم تداوم محدودیت های قبلی در اواخر بهمن ماه و اسفند ۱۳۹۹ و ادعاهایی مبنی بر این که «از پیک کرونا عبور کرده ایم»، موجب دادن اطمینان خاطر غلط برای انفجار سفرها و بیش از دو برابر شدن ابتلا و مرگ و میر های کرونایی شد. با وجود پیش بینی و هشدار کارشناسان (از جمله وزیر بهداشت)، محدودیت های مسافرت، در ایام پر ازدحام نوروزی برداشته شد و به ده ها میلیون نفر چراغ سبز تردد به شهرهای دیگر داده شد. وظیفه دولت، پیش بینی و پیشگیری بود؛ لیکن اقدام بازدارنده ای انجام نشد و متأسفانه این آمار ابتلا و فوت تصاعدی شد.

از سوی دیگر فراخوان دیر هنگام وزارت بهداشت برای استفاده از ظرفیت تولید داخلی واکسن کرونا، ضعف دستگاه دیپلماسی کشور در رایزنی برای دریافت به موقع واکسن ها، کمبود نیروی انسانی و زیرساخت های لازم و کمبود منابع مالی (ریالی و ارزی) و نهایتاً ضعف مدیریت و عملکرد شخص رئیس جمهور در راهبری موارد فوق موجب تاخیر در برنامه ملی واکسیناسیون در مقایسه با سایر کشورها شده، که این موضوع موجب افزایش مبتلایان و فوتی ها در کشور شده است.

تمامی موارد بیان شده فوق نشانگر عدم مدیریت صحیح ستاد ملی مبارزه با کرونا توسط شخص رئیس جمهور است البته ایشان از موضوع تصمیم گیری گروهی و حضور مسئولین ارشد مانند معاون دادستان استفاده می نماید و عواقب هیچ تصمیم اشتباه خود را نمی پذیرد. اما این را باید مدنظر داشت که در ستاد ملی کرونا اعضا فقط اظهارنظر می کنند اما رأی گیری نمی شود و رئیس جمهور جمع بندی می کند بنابراین اینطور نیست افراد متخصص در ستاد کرونا بتوانند نظر خود را با رأی به نتیجه برسانند؛ رئیس جمهور هر طور که بخواهد جمع بندی می کند و تصمیم نهایی با ایشان است. لذا از آنجاییکه تصمیمات و اقدامات متناقض و غیر کارشناسانه و حتی ترک فعل های صورت گرفته توسط ایشان منجر به فوت هموطنان عزیز و صدمات عدیده جانی، مالی و روحی برای مردم شده و نهایتاً نارضایتی شدید مردم از نظام مقدس جمهوری اسلامی را فراهم نموده است لذا لازم است برخورد قاطع و قانونی با ایشان صورت گیرد.

[1] - - بروز موج چهارم ممکن است اما نمی‌توان قطعی در مورد آن صحبت کرد. همه چیز بستگی به رفتار مردم، رعایت پروتکل‌های بهداشتی، پرهیز از سفرها و ... دارد.

<https://www.farsnews.ir/news>

[3] پیوست شماره ۱

[4] - پیوست شماره ۲

[5] - پیوست شماره ۳

[6] دیدار مقام معظم رهبری ۰۳ / ۰۸ / ۱۳۹۹